

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 28. toukokuuta 2021
(OR. en)

9048/21

Toimielinten välinen asia:
2020/0361(COD)

LIMITE

COMPET 387
MI 379
JAI 586
TELECOM 221
CT 71
PI 40
AUDIO 57
CONSOM 124
CODEC 746

ILMOITUS

Lähetäjä: Puheenjohtajavaltio
Vastaanottaja: Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Ed. asiak. nro: 8150/21
Asia: Laittoman verkkosisällön torjunta digitaalisia palveluja koskevan
säädösehdotuksen yhteydessä
– Periaatekeskustelu

I Tausta ja tilannekatsaus

Komissio toimitti 15. joulukuuta 2020 digitaalisia palveluja koskevan säädöspaketin, johon sisältyy ehdotus asetukseksi digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista (digipalvelusäädös¹) ja ehdotus asetukseksi kilpailukykyisistä ja oikeudenmukaisista markkinoista digitaalialalla (digimarkkinasäädös²).

---

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/?qid=1608117147218&uri=COM%3A2020%3A825%3AFIN>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/?qid=1608116887159&uri=COM%3A2020%3A842%3AFIN>

Digipalvelusäädöstä koskevan ehdotuksen ensimmäinen käsittely on juuri saatu päätökseen kilpailukyky- ja kasvutyöryhmässä, jossa ehdotusta on käsitelty joulukuusta 2020 lähtien. Useimmilla valtuuskunnilla on vielä tarkasteluvarauma tekstiin. Kilpailukykyneuvostolle esitettiin tilanneselvitys 27. toukokuuta 2021, ja puheenjohtajavaltiolta odotetaan tekstin ensimmäistä uudelleen laadittua versiota kesäkuussa, kun jäsenvaltioiden ensimmäinen lausuntokierros on käsitelty.

Digipalvelusäädöstä koskeva ehdotus sisältää oikeuden alan kannalta erittäin tärkeitä säännöksiä. Se nostaa esiin kysymyksen oikeasta tasapainosta laittoman sisällön poistamisen ja perusoikeuksien suojelun välillä – erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksessa vahvistetun sananvapauden osalta. Siihen sisältyy myös menettelysääntöjä laittoman verkkosisällön poistamisesta³ ja suoja-toimia käyttäjille, joiden sisällön välittäjänä toimivat palveluntarjoajat ovat virheellisesti poistaneet. Näin ollen sillä pyritään edistämään muutosta laittoman sisällön havaitsemis- ja poistamisjärjestelmään asettamalla palveluntarjoajille due diligence -velvoitteita sen varmistamiseksi, että laittoman sisällön ja järjestelmäriskien torjumiseksi on käytössä tehokkaita menettelyjä hyvin suurilla alustoilla.

Toinen tärkeä näkökohta ehdotuksessa on yhteistyö toimivaltaisten viranomaisten kanssa ja niiden kesken, ja sen lisäksi muita näkökohtia, joilla voi olla merkitystä oikeuden alalla, ovat esimerkiksi alueperiaate, lainkäyttövalta ja rajatylittävät vaikutukset, digipalvelusäädöksen sekä nykyisten välineiden (esimerkiksi terroristisen verkkosisällön levittämisen ehkäisemisestä 29. huhtikuuta 2021 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus ja sähköiseen todistusaineistoon liittyviä välineitä koskeva ehdotus sekä lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston torjumisesta 13. joulukuuta 2011 annettu direktiivi 2011/93/EU) välinen suhde ja vuorovaikutus.

Tässä yhteydessä neuvoston puheenjohtajavaltio Portugali päätti lisätä 11. maaliskuuta 2021 pidetyn oikeusministerien epävirallisen videoneuvottelun esityslistalle digipalvelusäädöstä koskevan ehdotuksen. Useat jäsenvaltiot katsoivat tuolloin tarpeelliseksi tehdä tiivistä yhteistyötä kilpailukykyyn liittyvien rakenteiden kanssa, jotta oikeuden alan kannalta merkityksellisiä säännöksiä käsitellään riittävästi neuvotteluissa. Puheenjohtajavaltio totesi, että on olennaisen tärkeää, että oikeus- ja sisäasioiden neuvosto jatkaa käynnissä olevan keskustelun seuraamista.

---

³ ['Laittomalla sisällöllä' tarkoitetaan mitä tahansa tietoa, joka sellaisenaan tai viittaamalla johonkin toimintaan, mukaan lukien tuotteiden myynti tai palvelujen tarjoaminen, ei ole unionin tai jäsenvaltion lainsäädännön mukaista, riippumatta kyseisen lainsäädännön täsmällisestä kohteesta tai luonteesta \(2 artiklan g kohta\).](#)

Poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa käsittelevän koordinointikomitean epävirallisessa kokouksessa 10. toukokuuta 2021 puheenjohtajavaltio korosti jälleen kerran digipalvelusäädöstä koskevan ehdotuksen suurta merkitystä oikeus- ja sisäasioiden alalla. Tämän jälkeen käytiin hedelmällinen keskustelu ajankohtaisista kysymyksistä, jotka koskevat määräyksiä toteuttaa toimia laittoman sisällön torjumiseksi ja tietojen antamista (ehdotuksen 8 ja 9 artikla) sekä rikosepäilyistä ilmoittamista (ehdotuksen 21 artikla). Valtuuskunnat katsoivat, että ainakin 8 ja 9 artiklassa vahvistettuja sääntöjä tulisi selventää, ja korostivat tarvetta varmistaa, että asetusehdotuksen sanamuoto on selkeä kaikille sidosryhmille sen rikosoikeuteen kohdistuvien vaikutusten osalta. Tältä osin komissio vastasi, että ehdotettu asetusta on asiasisällöltään yleissäännös (*lex generalis*) ja että siinä säädetty edellytykset ja vaatimukset eivät rajoita muiden unionin säädösten soveltamista, joilla säädetään vastaavista järjestelmistä tietyntyyppisen laittoman sisällön torjumiseksi tai tietojen toimittamiseksi tietyillä aloilla, mukaan lukien rikosoikeuden ala (1 artiklan 5 kohta, 8 artiklan 4 kohta ja 9 artiklan 4 kohta). Lisäksi useat valtuuskunnat kritisoivat 21 artiklan sanamuotoa ja panivat merkille, että ilmausta "vakava rikos, johon liittyy uhka ihmisten hengelle tai turvallisuudelle" ei ole määritelty asetusehdotuksessa, mikä voisi johtaa oikeudelliseen epävarmuuteen.

Näitä aiheita koskeva tilanneselvitys esitetään jäljempänä.

II Laittoman sisällön torjumiseksi toteutettavia toimia ja tietojen antamista koskevat määräykset (8 ja 9 artikla)

Näiden säännösten tarkoituksena on vahvistaa tietyt vähimmäisvaatimukset, jotka on sisällytettävä rajatylittäviin määräyksiin (ja joita sovelletaan myös kansallisiin määräyksiin) laittoman sisällön torjumiseksi tai tietojen tuottamiseksi. Jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi osoittaa tällaiset määräykset suoraan toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevalle palveluntarjoajalle.

Digipalvelusäädöstä koskeva ehdotus pyrkii velvoittamaan palveluntarjoajat ilmoittamaan toteutetuista toimista määräyksen antaneelle viranomaiselle. Digipalvelusäädöksessä ei tarjota oikeusperustaa määräyksen antamiselle tai sen noudattamisen valvomiselle. Sen vuoksi päätöksen antamisen tai täytäntöönpanon perustana voi olla unionin erityissäädös tai kansallinen lainsäädäntö. Digipalvelusäädöstä koskeva ehdotus sisältää yhdenmukaiset säännöt, jotka koskevat määräyksiin liittyvää välityspalvelujen tarjoajien palautevelvollisuutta.

On esitetty kysymyksiä siitä, olisiko tämän palautteen antamiselle harkittava määräaika, kun otetaan huomioon, että tietyn laittoman sisällön poistamista tai tietyn tiedon esittämistä koskeviin määräaikoihin sovelletaan sitä kansallista tai unionin lainsäädäntöä, jonka perusteella määräys annetaan (määräajat voivat vaihdella huomattavasti sisällön tai lainsäädännön tyyppin mukaan).

Lisäksi on keskusteltu siitä, olisiko asianmukaista velvoittaa palveluntarjoajat noudattamaan tällaisia määräyksiä. On kuitenkin myös todettu, että tällaiset määräykset voivat jo olla sitovia erityissäädösten tai kansallisen lainsäädännön nojalla ja että digipalvelusäädös ei välttämättä ole oikea väline tällaisia valtuutussäännöksiä varten, kun otetaan huomioon sen horisontaalinen luonne. Osa esille tulleista kysymyksistä voidaan ratkaista muotoilemalla digipalveluja koskevan säädösehdotuksen säännökset ja johdanto-osan kappaleet selkeämmin.

Erityisesti huolenaiheet, jotka koskevat 8 artiklan 4 kohdassa ja 9 artiklan 4 kohdassa annetun "rajoittamatta jättämistä" koskevan lausekkeen täsmällistä vaikutusta kansalliseen rikosprosessiin unionin oikeuden mukaisesti, ovat osoittaneet, että säännökset rajatylittäviä määräyksiä koskevasta uudesta järjestelmästä voitaisiin muotoilla vielä selkeämmin sen varmistamiseksi, että nykyiset EU:n oikeudellisen yhteistyön välineet laittoman sisällön torjumista koskevien toimien osalta eivät kärsisi.

Jotkin valtuuskunnat ovat myös korostaneet tarvetta selventää, että 9 artiklaa ei tulisi soveltaa esittämisen- ja säilyttämismääräyksiin sellaisina kuin ne ovat sähköistä todistusaineistoa rikosoikeudellisissa asioissa koskevista eurooppalaisista esittämisen- ja säilyttämismääräyksistä annetussa asetusehdotuksessa. Vaikka digipalvelusäädöstä koskevan ehdotuksen 1 artiklan 5 kohta tekee selväksi, että esittämisen- ja säilyttämismääräyksiä koskevaa asetusehdotusta pidetään erityissäädöksenä, voitaisiin edelleen selventää, että 9 artiklan 4 kohta ei rajoita kyseisen asetuksen soveltamista.

III Rikoksia koskevista epäilyistä ilmoittaminen (21 artiklan 1 kohta)

Digipalvelusäädöstä koskevan ehdotuksen 21 artiklassa säädetään tiivistettynä, että verkkoalustan on viipymättä ilmoitettava asianomaisille lainvalvonta- tai oikeusviranomaisille epäilyistä, että on tapahtunut tai todennäköisesti tapahtuu vakava rikos, joka vaarantaa ihmisten hengen tai turvallisuuden, ja annettava kaikki saatavilla olevat asiaa koskevat tiedot.

Säännös herättää myös huolta sen soveltamisalan osalta. On esitetty kysymyksiä siitä, onko perusteltua vapauttaa pien- ja mikroverkkoalustoiksi luokiteltavat palveluntarjoajat velvollisuudesta ilmoittaa ihmisten henkeä tai turvallisuutta uhkaavista vakavista rikoksista toimivaltaisille viranomaisille.

Toisaalta sanamuoto vain viittaa siihen, että viranomaisille olisi ilmoitettava asiasta "viipymättä" ilman, että ilmoittamisvelvoitteelle asetettaisiin tiukka määräaika.

Lisäksi voidaan pitää tarpeellisena selventää, mitkä "ihmisten henkeä tai turvallisuutta uhkaavat vakavat rikokset" kuuluvat ilmoitusvelvollisuuden piiriin, esimerkiksi ottamalla käyttöön luettelo tällaisista rikoksista tai antamalla enemmän esimerkkejä johdanto-osan kappaleessa.

IV Kysymyksiä ministereille

Edellä käsiteltyjen kysymysten johdosta ministereitä pyydetään esittämään näkemyksensä seuraavista kysymyksistä rikosoikeuden näkökulmasta:

- a) **Olisiko digipalvelusäädöstä koskevan ehdotuksen sanamuotoa mielestänne parannettava, jotta voitaisiin ottaa huomioon 8 ja 9 artiklan osalta ilmaistut sekä oikeusalaan liittyvät huolenaiheet? Jos olisi, mitä erityisiä näkökohtia säännökseen olisi lisättävä?**

- b) **Katsotteko, että 21 artiklan osalta on olennaisen tärkeää selventää soveltamisalaa ja erityisesti ilmaisuja "vakava rikos, johon liittyy uhka ihmisten hengelle tai turvallisuudelle" ja "viipymättä" digipalvelusäädöstä koskevan ehdotuksen tarkoituksia varten?**